

Este un drum care nici măcar în Germania nu este cunoscut ...

de vorbă cu Radu Maier

L.G. Ilea - Ai revenit la Cluj cu o expoziție, găzduită de Muzeul de Artă, având, de data aceasta, un mesaj mai explicit ...

Radu Maier - Este o expoziție care are ceva ad-hoc în ea, dar nu este doar o adunare de lucrări ci are o tematică centrală, un numitor comun: *Laguna Malata* - adică *Laguna Bolnavă* care trebuie undeva, de bine, de rău, să fie salvată ... Această serie de lucrări - care nu sunt foarte dramatice - nu sunt aici lucruri pesimiste sau sinistre, este un semnal de alarmă pentru anumite cercuri, care, încă, nu s-au convins că aici este vorba despre un caz grav, un caz clinic ... Laguna se află, după părerea multor specialiști, într-o agonie ... lucrurile acestea ar trebui undeva făcute cunoscute ...

- Și Eminescu deplângea faptul ...

- "S-a stins lumina falnicei Veneții" - exact despre asta e vorba și, acum ce se întâmplă ... eu nu vreau aici să asum, o atitudine politică, nu încerc să dau dovadă de un - între ghilimele spus - "angajament".

- Sau militant pentru ...

- Exact, eu nu-mi pun baioneta la pușcă și-ncep să trag în cineva ... eu nu fac altceva decât să încerc, într-o formă mai mult sau mai puțin dramatică să atrag atenția asupra unui fenomen, știi?

- Totuși, mesajul artistic are întotdeauna o impact care dacă nu este susținut colateral - cum se spune astăzi - riscă să cadă în gol ...

- Dar, Liviule dragă, hai să-ți spun ceva ... și absența unui mesaj este un mesaj ...

- Asta ar fi o altă discuție ...

- Adică, mesajul nu trebuie să fie atât de manifest încât să zicem la un moment dat ... stai domnule, că noi suntem în fața unui *Plakat*, unui afiș, știi ... deci lucrurile trebuie făcute pe undeva ... la un nivel de discreție corespunzător. Este foarte important pentru mine ca anumite coordonate estetice să fie păstrate, să fie undeva foarte bine ancorate în fiecare din aceste lucrări ...

- Și totuși ...

- Mie mi se pare că, în arta actuală, sau ești cu spada în mână, sau nu spui nimic. Undeva lucrurile astea trebuie să se-mpace cu ceea ce punem noi pe perete, știi? Undeva să păstrăm o măsură ... o măsură care este axată pe comandamente estetice.

- Tehnic, efortul de inovație, de adaptare la temă, trebuie să rămână la fel de discret?

- Unele lucrări sunt într-o altă tehnică ... sunt desene ... sunt studii ... Ceea ce aș vrea să accentuez este și faptul că aici este pentru prima dată când eu folosesc un amestec, nu numai de tehnici diferite, ci și straturi diferite pe aceeași lucrare. Anumite straturi sau culori sunt tratate chimic în așa fel încât să se disperseze, altele se contractă - adică sunt niște procese strict chimice care au loc într-un timp oarecare, câteva ore ... ceea ce mă interesează pe mine este să le pot dirija, să nu scape de sub control, și în măsura în care sunt într-o fază dincolo de cea experimentală ...

- Ai probleme ca și ceramiștii, de „ardere” ...

- Acolo trebuie să fii foarte atent ...

- Și când e rebut, e rebut ...

- Așa este și nu se poate reveni.

- Nu merge ca în pictura clasică în ulei ...

- ... Așa e și aici este o procesare foarte importantă: cum fac ca să pot revii asupra unei lucrări care a scăpat de sub control. Trebuie o

clarificare foarte minuțioasă ...

- Un timing riguros...

- Exact, așa e - un timing cât se poate de științific ... aproape cu cronometrul în mână, depășești o anumită limită - cum spui tu - de timp, a luat-o razna. De aceea eu îmi fac o pregătire foarte minuțioasă și îmi pregătesc și pe calculator ... adică aici intervine o nouă coordonată în această serie ... prima dată când o fac ...

- Până la urmă asta-i ... lucrul asistat de calculator ... *Faci un fel de model ... fiindcă altfel, dacă te bazezi numai pe inspirație și pe gestualism - care e atât de la modă - s-a dus ... deci ... ești chiar la polul opus, ești neamț.*

- Acolo sunt volens nolens, însă ceea ce este foarte important este că aceste procese chimice nu le-am inventat eu, sunt alții mai deștepți, sunt chimiști cei care mi-au sugerat să încerc această operație ...

- Și culorile, pigmentii?

- Pigmentii sunt livrați de ei, și nu numai pigmentii ci și substanțele care îi tratează ca să se disperseze sau să se contracte, știi ... pânza este a mea, pe care eu o plătesc, dar ei mi-au pus la dispoziție - ceea ce este foarte important pentru ei - un program prin care se fac simulări de dezvoltare a acestui proces în timp. Adică ei simulează în timp cum va îmbătrâni ceva, cum se va îngălbeni ceva ...

- Un program experimental ...

- Strict experimental ... și este o muncă titanică să faci o programare în viitor ... cum se va ... cum va decurge un proces ... Este un proces de descompunere ... sau de recompunere ...

- Sau de sinteză ...

- Este și de sinteză, eu exact nu știu care sunt formulele și reacțiile chimice, dar eu le pot constata și mi s-a arătat și cum trebuie ele - de bine de rău - dirijate, conduse, știi? Este un drum care nici măcar în Germania nu este cunoscut ... Am intrat în legătură cu oameni care se ocupă de asta în chimie, dar ... se ocupă ... îți spun de ce ... pentru că tocmai aceste procese trebuie stopate. Ei, eu nu le stopez, dimpotrivă, le potențez ... Când e vorba despre culoare ... ce rezistență va avea această culoare tratată chimic în timp ... asta îmi permite programul - un program special pentru asta făcut, înțelegi? Ei pot să simuleze în viitor până la 50-60 de ani, cum se va comporta această culoare.

- Revoluționară ... interesantă și pentru restauratori.

- Asta este, restauratorii trebuie să se ocupe cu asta. E o știință aparte ... într-adevăr, și, știi Liviule, mai este încă ceva, calculatorul mă ajută la crearea unei serii întregi de variante, dintre care eu aleg varianta finală. Aceste variante se deosebesc foarte puțin una de alta, dar eu am acel "undo", pot să revin întotdeauna, în pictură foarte greu ajungi la un "undo"; ai făcut, ai șters, dar cu ce înlocuiești? ... asta este o chestie foarte importantă și eu aș recomanda-o tuturor colegilor, să binevoiască să-și facă variante pe calculator. Pentru că asta îi ajută să nu aibă, pe urmă, tot felul de căderi psihice ... "Măi, de ce n-am lăsat tablou respectiv în faza aceea, pentru că era mult mai bun, l-am stricat!"

- Uneori rezultatul final e sub unele realizări de etapă.

- Ei, exact asta este; la un moment dat trebuie să fii foarte atent cu fiecare trăsătură de pensulă, și-

atuncea ce se întâmplă, devii contractat, cabrat, nu mai ai acea lejeritate care ți-ar trebui, acea suplețe sau ...

- Până la urmă, libertatea de a greși ...

- Eu îi zic "je m'en fiche"-ism, știi ... trebuie ca să ai așa ... tragi o pensulă ... așa ... cine-și permite? - Rubens săracu' și el a șters și a șters, da' el l-a transformat într-unul nou ... și mai făceau și elevii, știi ... noi nu ne putem permite ... la ora actuală nu ne putem permite să greșim ... poate câteodată, da' ...

- Și timpul e comprimat - timpul tău de creație ... care nu-ți permite să experimentezi în gol.

- Asta este, sigur că da, experimentarea în gol este ceva deprimant, și mai ales energia investită, când la un moment dat vezi că n-a ieșit nimica ... Alt pericol ar fi să te subjuge calculatorul, pentru că se pot face enorm de multe lucruri, se poate ajunge la niște sublimări nemaipomenite. Asta s-a întâmplat și în muzică, în anii '20-'30, când a apărut electronica în muzică, atunci, la un moment dat, toți făceau electronic ... Sunetele aveau deja o origine de sintetizator și pe undeva ... nu auzai decât artificii în muzică.

- O muzică prefabricată ... eventual făceau niște colaje, așa ca disc-jockey -ii ...

- Stai, că aici e deja mai bine ... am trecut de acolo la această fază, când din muzica aceasta electronică noi folosim, alegem ceva, dar rămânem mai departe cu orchestra, rămânem mai departe cu muzica produsă de un instrument, de un arcuș, care chiar dacă nu este perfect, este foarte cald și pe undeva este din inimă. Ei, același lucru se întâmplă și cu calculatorul, noi nu trebuie să îl folosim doar pe acesta. Trebuie să folosim atât pensula cât și șpaclul peste ceea ce ne-a furnizat calculatorul și să folosim și pe mai departe o lamă de ras, să mai scobim cu ea ... să fie un amestec de mai multe tehnici ... asta încerc eu, pentru că așa cum în muzica electronică, la un moment dat sintetizatoarele au devenit nu un mijloc, ci un scop, același lucru se poate întâmpla și aici ... și de asta trebuie să ne ferim ... să nu apară automatismele ... Mașina să fie tot timpul sub controlul nostru, înțelegi?

- Un simplu instrument ...

- Exact, să fie un instrument, așa cum este aerograful cu care lucrez în continuare, sau cum este șpaclul. Noi nu putem picta, e-adevărat, ca și aceia din Altamira, cu degetul, dar avem o pensulă, după pensulă a venit creionul, pe urmă a venit aerograful și acum este și calculatorul. Să știi, - și cu calculatorul se poate foarte bine, mai ales că nu mai ești restrâns de *maus* ci poți folosi tabletă grafică. Ne întorcem din nou la creion, numai că putem să ștergem totul, putem să salvăm ce-am început și să începem altă variantă, după cum voim ... Cam asta ar fi de spus despre această serie *Laguna Malata* ...

- Câteva detalii despre această nouă tehnică ...
au apărut deja "rezultate interimare" ...

- Acuma tehnica asta o propune o firmă care se ocupă de culori în tuburi ... Lukas A.G. - așa se numește - care este bine stabilită pe piață și care lucrează în colaborare cu artiștii ... O firmă foarte axată pe cercetare și pe aprofundare științifică ...

- Și care este miza? Doresc să realizeze exclusiv culori pentru pictori sau culori în general, și pentru decorații interioare și pentru ...

- ...Și pentru frescă ... adică nu numai pentru pictura în ulei ci și pentru textile sau pentru ceramică ... ei sunt foarte vaști în cercetare ... și puși pe primenire ...

- Practic, cum se desfășoară experimentul ...

- Pânza este tratată cu o substanță fotosensibilă pentru orice eventualitate, se proiectează pe această pânză o ... să zicem un fel de schiță a lucrării pentru a avea o bază. Pe această bază, care este relativ sumară se pictează în straturi successive ... Baza se izolează complet, ca nu cumva culorile care urmează a se iriza să intre în conflict ...

- Cu ceea ce este ca bază, deja ...

- ... cu desenul de fond, să zicem, și atunci, după aceea, are loc această dispersare ... sunt culori care intră una într-alta. Dar fiecare culoare trebuie izolată - lăcuită și izolată, adică dată cu un strat de lac izolator care îți permite să faci uz de altă culoare care să nu intre în combinație cu cealaltă de dedesupt ... totul se obține numai prin suprapunere, nu se combină chimic ...

- Și stratul izolator prinde ... nu există riscul ca straturile să se decojească?

- Nu, nu ... pentru că există un așa zis verni final care le fixează, le sigilează ...cum s-ar spune și acesta mai conține și un filtru de UV, împotriva razelor ultraviolete ...

- Trebuie să fie și temperatura constantă ...

- Asta da ...

- Și lumina?

- Să nu fie lumină directă de soare pe lucrare. În rest lumina nu o deranjează deloc. Programul ăsta de simulare arată niște lucruri foarte îmbucurătoare în timp, știi? Culorile nu suferă aproape deloc ...

Adică ce înseamnă aproape deloc - unele culori au o ușoară ... dar asta nu vezi ... e măsurabil, dar nu e constatabil ... o ușoară tendință de a se închide, respectiv altele de a se îngălbeni ușor... dar nu se observă cu ochiul liber ...

- Și ce fel de pigmenți sunt?

- Ei asta dacă mă întrebi - nu știu. Sunt unii pigmenți de origine minerală, dar sunt și de sinteză ... culori absolut noi - și aici este unicul semn de întrebare - ce se întâmplă cu ele în timp ... rețetele sunt secret profesional, e de la sine înțeles, au investit enorm în cercetare ...

- Dar în reclamă ...

- Ei sponsorizează cu culori pe pictorii cu care colaborează iar aceștia spun pretutindeni: "eu pictez cu Lukas" ... și sunt ca sportivii care poartă echipament Addidas sau Puma, nu? Exact același lucru ...

Interviu realizat de
L.G. Ilea